

Mensonides 'vader' van Brinta-toernooi

Tot dusver heb ik in deze rubriek nog nooit een In Memoriam gewijd aan een dammer die zijn sporen niet voornamelijk achter het bord heeft verdiend. Hoe belangrijk sommige bestuurders, organisatoren of andersoortige officials ook voor de ontwikkeling van de damsport zijn geweest — het nieuws van hun verscheiden kwam zelden verder dan een klein berichtje op de sportpagina, de wekelijkse rubriek reserveerde ik liever voor de techniek. Maar in het geval van de vorige week zondag op 71-jarige leeftijd overleden Siebolt Mensonides maak ik graag een uitzondering.

Jongere lezers vragen zich wellicht af wie in vredesnaam Siep Mensonides was. Maar voor die dammers die al zo'n dertig jaar meelopen, is dat eenvoudig geen vraag. Mensonides was namelijk de grote man achter het Brinta-toernooi dat in de jaren zestig elke twee jaar in Hoogezand-Sappemeer werd gehouden en dat destijds als het belangrijkste en meest prestigieuze invitatietoernooi ter wereld gold.

Bij liefst zes edities van het Brinta-toernooi was Mensonides, die tevens jarenlang voorzitter van de plaatselijke damvereniging 'Houdt Stand' was, als organisator betrokken. Zo gaf hij in 1962 de stoot tot het allereerste Brinta-toernooi, dat — evenals de tweede editie van december 1963/januari 1964 — in een overwinning voor Baba Sy eindigde. Maar ook bij de zesde editie in de zomer van 1971 fungeerde Mensonides nog steeds als de motor van het toernooi. Pas

daarna droeg hij de organisatie van het evenement, dat inmiddels in 'KSH-toernooi' was omgedoopt, aan anderen over.

Met het tot stand brengen van het Brinta-toernooi zorgde Mensonides ervoor dat zowel zijn sport als zijn woonplaats Hoogezand-Sappemeer gedurende veertien dagen in het middelpunt der belangstelling kwam te staan. Maar zijn grootste verdienste was wellicht dat hij, 'middenin de koude oorlog', zoals Siep Buurke de afgelopen week tijdens de herdenkingsdienst opmerkte, niet schroomde ook de sterkste Sovjet-Russische dammers naar Nederland te halen.

Zo onderscheidde het derde Brinta-toernooi zich al van de eerste twee edities door de deelname van de toenmalige wereldkampioen Sjtsjogoljev. Nog geen maand geleden, tijdens het WK-toernooi van Toulon, hadden Sjtsjogoljev en ik het nog over onze allereerste ontmoeting in juni 1965, geïnitieerd door Mensonides die — zo trots als een pauw — zijn hoge Russische gast in zijn autootje meetroonde en aan iedereen voorstelde die ook maar iets met dammen te maken had.

Maar het absolute hoogtepunt in de geschiedenis van de Brinta-toernooien, en daarmee indirect in Mensonides' 'loopbaan' als damorganisator, was het vierde Brinta-toernooi dat in mei 1967 plaatsvond. Dat toernooi had een dermate imposante deelnemerslijst dat het zelfs nu nog als het sterkst bezette invitatietoernooi aller tijden wordt beschouwd. Niet voor

niets wijdde ik er een half jaar geleden een tweedelige terugblik aan. (Zie de *Volkskrant* van 9 en 16 mei 1992.)

Mensonides was zonder twijfel één van de meest markante organisatoren uit de naoorlogse damhistorie. Daarnaast was hij echter een verwoed liefhebber van het spel, iemand die graag ook zelf speelde. Zo deed hij de afgelopen jaren regelmatig mee aan het open toernooi van Groningen, waarbij hij er in 1991 zowaar in slaagde de Letse grootmeester Valneris een puntje af te snoepen. En zelfs vorige week zaterdag, een dag slechts voor zijn plotselinge dood, won Mensonides in Surhuisterveen nog een prijsje in een van die talrijke Friese ééndagstoernooien.

Mensonides had er niet de geringste moeite mee om, wanneer hij naar zijn mening *mobi* verloren had, zijn tegenstander daarmee van harte te feliciteren. Toen hij bij een in januari 1962 gehouden vriendschappelijke zeskamp (met onder meer de Senegalees Kouaté en de toenmalige studenten Dalinga en Douwe de Jong) op fraaie wijze geklopt werd door Baba Sy, ontstak Mensonides in zo'n groot enthousiasme dat hij de partij in kwestie aan diverse damredacteurs toezond. Het was inderdaad een juweel van een winst die de legendarische Senegalese grootmeester had weten te realiseren.

Mensonides-Baba Sy (Hoogezand 1962)

1.32-28	18-23	2.33-29	23x32
3.37x28	20-24	4.29x20	15x24
5.34-30	12-18	6.41-37	7-12 7.46-41
1-7	8.37-32	18-23	9.41-37 12-18
10.39-33	17-21	11.31-27	7-12
12.44-39	10-15	13.50-44?	14-20(!)
14.30-25	9-14(!)	15.40-34	24-29
16.33x24	20x40	17.45x34	15-20
18.34-29	23x34	19.39x30	18-23
20.38-33	20-24	21.44-39	12-18

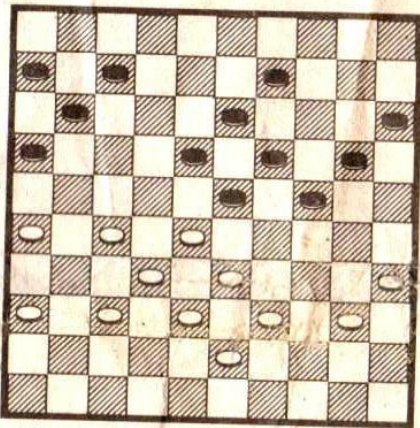
22.42-38 4-9 23.47-42 5-10 24.39-34 10-15 25.34-29 23x34 26.30x39 18-23 27.37-31 21-26 28.49-44 26x37 29.42x31 8-12 30.48-42 12-18 31.31-26?! 2-7!

Een zet die van grote visie getuigt.

32.42-37 14-20! 33.25x14 9x20 34.44-40?

In feite al de beslissende fout. Maar wie zal het de witspeler aanrekenen?

34...3-9!!

Prachtig gespeeld! Om te beginnen dreigt er nu een soort Coup-Royal-in-etappes: 35...24-30!, 36...20x29! en na het slaan 38...7-12 en 39...11x35 +. Daartegen lijkt 35.37-31 een afdoende parade te vormen, maar dat is het niet; zwart zou dan namelijk winnen met 35...24-30!! (tòch) 36.35x24 20x29! 37.33x24 19x30 38.38x8 9-13! 39.28x19 18-22 40.27x18 30-34 41.ad lib. 16-21 42.26x17 11x44, een in het praktische spel zelden voorkomende versie van de Coup Napoléon.

Omdat zetten als 35.28-22 7-12 of 35.36-31 7-12 om positionele redenen nauwelijks in aanmerking komen, koos Mensonides voor het enige resterende alternatief:

35.40-34

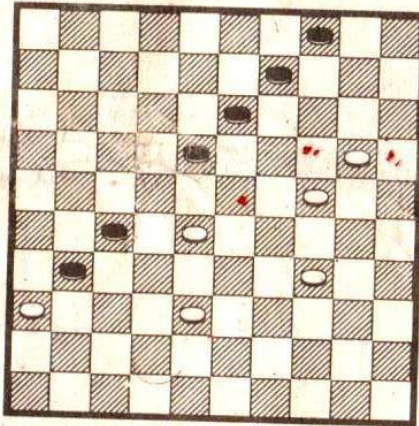
Maar daarop bleek Baba Sy een

heuse Coup Raichenbach achter de hand te hebben:

35...24-29! 36.33x24 20x40 37.35x44 18-22!! 38.27x29 16-21 39.26x17 11x31 40.36x27 19-23 41.29x18 13x31

Wit geeft het op.

Ook het volgende fragment, dat ik ontleen aan een in 1985 verschenen jubileumuitgave van Het Noorden, de Groningse vereniging waarvan Mensonides de laatste twaalf jaar lid was, kon slechts dankzij Mensonides' onbaatzuchtige 'zendingsdrang' aan de vergetelheid worden ontrukkt.

Deze stelling deed zich voor in een partij die Mensonides in februari 1983 op een damdag in het Friese Oldeboorn speelde. Het staat er weliswaar niet bij, maar ik vermoed dat Mensonides van het kansrijk ogende 51.28-22 afzag omdat wit na 51...18-23(!) 52.38-33 27x18 53.36x27 4-10! tòch niet 54.20-15? mag doen (54...13-19!! +) en derhalve in remise moet berusten.

Maar na het door Mensonides gespeelde 51.34-29?, waarmee hij ongetwijfeld op het lepe 51...31-37? 52.38-32!! en 53.29-23 + speculeerde, had tegenstander Wietse Visse een wel heel onaangename verrassing in petto:

51...13-19!! 52.24x22 27x1 53.36x27 18-23! 54.28x19 9-1 55.20x9 4x42

En zwart won precies op temp

Hoewel hij tussen 1951 en 1967 zeven maal het clubkampioenschap van 'Houdt Stand' op zijn naam schreef, waren Mensonides' damcapaciteiten aan zekere beperkingen onderhevig. Maar de gedeelde vijfde plaats die hij in het internationale toernooi Hengelo 1970 behaalde, mocht beslist gezien worden. Hetzelfde geldt voor de vrijwel gelijkwaardige puntendeling die hij bij die gelegenheid op oud-wereldkampioen Piet Roozenburg wist te bevechten.

Mensonides-Roozenburg (Hengelo 1970)

1.34-29 16-21 2.40-34 21-26 3.45-40 20-25 4.50-45 14-20 5.29-24 19x30 6.35x24 20x29 7.33x24 10-14 8.38-33 5-10 9.42-38 17-22 10.47-42 12-17 11.32-28 7-12 12.34-29 14-20 13.37-32 26x37 14.42x31 1-7 15.31-26 10-14 16.41-37 11-16 17.37-31 14-19 18.40-35 19x30 19.35x24 7-11 20.46-41 22-27 21.32x21 16x27 22.31x22 18x27 23.38-32 27x38 24.43x32 9-14 25.45-40 14-19 26.40-35 19x30 27.35x24 12-18 28.32-27 4-10 29.28-23 8-12 30.41-37 25-30 31.24x35 20-24 32.29x20 18x38 33.48-43 15x24 34.43x32 10-14 35.49-43 13-18 36.43-38 18-23 37.37-31 2-8 38.27-21 12-18 39.21x12 18x7 40.31-27 14-19 41.44-40 8-13 42.27-21 11-16 43.40-34 16x27 44.32x21 6-11 45.36-31 24-29 46.31-27 29x40 47.35x44 13-18 48.38-33 3-8 49.39-34 19-24 50.33-28 23x32 51.27x38 18-23 52.38-32 8-12 53.44-40 12-18 54.40-35 24-29 55.32-28 29x40 56.28x19 18-23 57.19x28 40-44 58.28-23

Remise.